

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare odată în săptămână: DUMINECA

<p>Prețul Abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr. „ „ „ „ pe 1/2 an . 2 „ 50 „ „ „ „ „ România și străinătate pe an . 14 franci „ „ „ „ „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „</p>	<p>Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cuvinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Correspondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“; eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș</p>
---	---	---

Prelegere apologetică

despre Dumnezeu

(Urmare).

Toate lucrurile au graiu pentru noi; noi graiul lor îl putem înțelege; graiul lor este dovadă despre Dzeu creatorul.

Dovada asta, luată dela existența lumii, a fost formulată în diferite chipuri. Mișcarea în lume ne lasă să presupunem un motor superior, car rezultatele, ce le vedem în fire ne dovedesc pe ultimul, absolutul creator; existența aparentă, ce poate și să nu fie și odată nici nu a fost, pretinde o cauză necesară: aceste sunt căile, pe cari din timpuri antehistorice cugetarea filosofică, pornind dela existența lumii a pretins și a dedus existența lui Dumnezeu. Șirul acestor deduceri, în timpul mai nou s'au continuat și s'a zis: viața devenită istorică ne reîndrumază spre o viață vecinică.

Vieța organică și-a primit un început pe acest pământ, pretinde deci pe cineva, care i-a urzit acest început. Mai departe: duplicitatea lumii, așa cum se compune ea, din spirit și materie, represintă pe Dumnezeu.

Deoarece spiritul diferă de materie cu deservire, fie-care din aceste este opusă celeilalte excluzându-o și țămurindu-o, așa fiecare din aceste două sunt mărginite. Natura materială din sine nu poate produce spiritul personal și spiritul omului ear nu poate produce materia. Este o nebunie să deducem conștiința din materie și materia ca un produs al spiritului. Pe scurt: firea lumii împune existența lui Dumnezeu.

Ce feliu de viață ar și fi aceea, care s'ar stinge în acest curs al vecinicii? Trebuie ca mai presus de ori ce schimbare în timp, mai presus de decurgerea veacurilor să existe un ce vecinic, care să fie baza, originea, isvorul a tot ce este. Inima noastră ca și cugetarea noastră, reclamă, cere pe Dzeu.

Și tot precum existența lumii, așa numai puțin și întocmirea ei este o dovadă despre Dumnezeu. Deja lumea antică a statorit pe Dumnezeu ca pe spiritul organizator al lumii, ca pe artistul cosmosului. Și fără indoeală lumea este un „cosmos“, un întreg armonic, o clădire admirabilă de concordanță internă; partea cea mai mică în ea este în strinsă legătură cu partea cea mai mare și aceasta în legătură cu cea mai mică; și ce e mai îndepărtat este un membru necesar al întregului și în conlucrarea minunată un lucru servește celuilalt. Nimic nu e sperflu, nimic încontra scopului.

Să poate, s'a și făcut, că aceasta întocmire minunată în fire, să fie luată în ris trită în minuscuități, în raporturi nefsemnate, din cari a rezultat și ironica observare, că: Dumnezeu, condus de aceasta întocmire, preocupat de organizarea lumii și de a introduce sistem și ordine în toate el, a făcut să crească în Africa pluta, arborele din care noi putem să tăiem astupușurile noastre la sticle. Ori ce abusare însă și orice luare în ris pe noi nu poate să ne seducă a ne îndoi de necesitatea armoniei, ce există în toate raporturile interne ale firei întregi, în general și în particular. Și cu cât mai mult se adâncește spiritul omului

în contemplarea întocmirii reciproce a firei, cu cât mai mult el își ascute și agerește auzul ca să înțeleagă armonia întregului, cu atât mai plin îi resuna nenumăratele voci singuratic, din ceriu și din pământ, cu atât mai viguroase îi ating auzul armoniile miraculoase ale universului.

Cum de unde a provenit această armonie? cum s'a născut? din întâmplare? asta ar însemna a voi să aplici un fapt împlinit printr'un cuvânt deșert. Întâmplarea, coincidența poate alcătui lucrurile, o poate face aceasta în mod surprinzător, dar minte, rațiune ea n'are, ca să poată produce a priori un necs precugetat. Dominează însă în toate o rațiune obiectivă, o inteligență de netăgăduit. Aceasta noi nu numai o credem — nici nu putem altfel decât să o credem — ci credința noastră să confirmă prin casurile concrete. Credința aceasta ne înboldește la cercetări și cercetarea e atestarea credinței.

Numai credința singură, că în sistemul nostru solar este rațiune, numai aceasta a îndemnat pe *Kepler* la descoperirile lui mari. Și din lumea, ce a descoperit-o *Linné* în botanica sa, el mărturisește, că a găsit într'însa urmele dumnezeirii. Pentru a recunoaște concordanța în toate raporturile lumesti să recere inteligență: să fie fost posibilă crearea lumii fără inteligență?

E imposibil să înlocuim pe Dumnezeu cu puteri din natură, cu legi din natură? Puterea în natură este o potență, ce încontinuu produce, dar nu este o inteligență, ce liberă, în mod arbitrar poate alcătui un connex. Legea în natură este regula, care hotărăște decurgerea lucrului, dar nu este ea știința, înțelepciunea, care introduce ordinea și le țermurește toate. E imposibil să suportăm o inteligență inconscie, aceasta ar fi o contradicere dela sine; nici despre idei inconscie nu putem vorbi, căci la idei să recere un principiu consciu și rațional, care le produce.

Dacă un naufragiat, izolat pe o insulă pustie ar vedea deodată desemnată pe nisip o figură geometrică el oare n'ar fi îndus a crede numai decât, că aceea insulă e locuită de oameni? sufletul lui numai decât s'ar umplea de bucurie și în ghenunchi ar cădea să mulțumească lui Dumnezeu pentru ceea ce a descoperit. Lumea — e mai mult decât numai o figură geometrică; și de aceea sufletul nostru să nu fie plin de bucurie și de recunoștință simțind cum toate în aceasta lume sunt conduse de o inteligență plină de înțelepciune și plină de bunătate

fără sfârșit. A nega, a nu recunoaște aceasta inteligență nu este o rătăcire a minții, a rațiunii, ci este o greșeală a inimei noastre.

(Va urma)

Cuvântarea funebrală

rostită de Dl. avocat Ioan M. Roșu, la înmormântarea decedatului Dr. Aurel Maniu

Triști ascultători!

D'aici, de pe aceasta coastă, din această moșie ca dintr'un observatoriu, privind în jos în vale, nu vezi alta decât o necurmată sbuciumare, o frământare, o luptă întinsă; unul se silește a îngrămădi comori trecătoare, cari pe el îl stăpânesc, altul ca păianjinul își întinde mreaja prin colțuri ascunse, altul se desfătează în răsburare, ear alții mult pătimesc pentru dreptate; vijelii cu grămada, aproape un potop de suferințe! Și totuși cu greu ne despărțim de valea, din marea de patimi și suferințe. Greu pentru că Dzeirea a aprins din amurgitul sării făclii vecnice și pentru nopți, plaiurile goale le umple cu flori, ear părănelor rēcoritoare le-a dat menirea să scalde poalele codrilor și să adape stolul paserilor. Greu, pentru-că omul, căruia Dzeirea i-a dat schinteia lumii, un pept plin de viașoșie și în el o inimă plină de farmec și simțiri — nu se poate deslipi de admirarea și preamărirea zeirii în toate aceste opere ale sale.

Greu, pentru-că lăsăm ce ni-a fost mai iubit, mai scump, pentru care am trăit și luptat o viață întreagă. Nepoții, copiii, nevasta, apoi neamul propriu, atâtea izvoare de mângăere și încurajare pentru rezistență și alipirea de vicață și de aciea ne despărțim cu greu.

Câte vaete, câte țipete, câte exclamări isbucneau din suferințe și acestui om mare, și vai cât de cu greu s'a despărțit el de viața aceasta.

Triști ascultători!

Un fior ne cuprinde, un ce sdobitor, când călcăm această coastă de pământ. — Jur împrejur tot atâtea monumente pentru o viață trecută plină de suferințe. Nu-i petec neudat cu lacrimi, nu-i cruce netămăiată, necernită de cărbuni aprinși de dor și jale, nu-i fir de earbă necălcăt de atâtea ori de cei rămași cu pumnii la inimă.

De sfânt ținem acest loc, căci internul lui cuprinde scumpătățile rupte din inimile noastre, scumpătăți scăldate odată în farmecul iubirii și încălzite în vatra familiară.

Triști ascultători!

Stăm încremenți, o jale ne strēnge inima când privim acest loc; acest sicriu în care zace aceasta noauă victimă ruptă fără milă din neamul nostru.

Colo jos — legănat, scăldat și îngănat de dulce zimbet al nepoților, de îmbrățișarea fetiței, de credința și iubirea nemărginită a matroanei de soție, care în decurs de ani ca o sentinelă l'a păzit la mângăeat și a împărțit cu el și binele și amarul. Colo jos în vale era îmbrățișat de tot neamul. Colo jos era omul de bronz al luptei, vecinic muncitoriu, chiar și moartea la găsit în admirarea și iubirea tuturor, cari în viață l'au cunoscut. Și acum al vedea rece fără zimbet, n'avem cuvinte, dar' avem lacrimi de durere pentru pierderea mare, ce îndurăm cu toții.

„Astrii, cari se stēng, lasă dire lungi și viu strălucitoare în urma lor“ — a zis V. Ureche într'un discursal său, așa și aceasta figură imponentă și măreață s'a stins când mai viu strălucea, lăsând după sine atâtea fapte nobile și mărețe.

Cine nu a cunoscut pe acest stejariu, pe acest brad, această odraslă nobilă a gintei.

Toți și cu toții; și d'aceea ne-am adunat, ca să ne dăm vie espresie, tributul reverinței, stimei și iubirii noastre, și admirând spiritul lui mare și neobosit, și învățând din faptele sale să-i jurăm, că nu-l vom uita.

Încă ca universitaru a fost fala jumimii, ca protonotariu al comitatului acestuia era sufletul administrațiunei, ca deputat dietal în decurs de 10 ani a fost apărătorul viguros al cauzelor și intereselor neamului românesc, — dovadă eclatantă sunt vorbirile din ziarele legislațiunei de pe acel timp.

Ca avocat era apărătorul dreptății și sprijinul săracilor. Sub era fostului ministru — Cont. Iuliu Andrassy, — el a fost delegatul, prin al cărui tact și prudență s'au legat convențiile cu țara românească ale monarhiei noastre.

Ca ablegat al congreselor și sinoadelor noastre, ca omul devotat bisericii și școalelor noastre, de câte ori l'am văzut pe tri. bună sărind ca un leu în apărarea acestor instituțiuni.

Ca notariu public în decurs de 20 de ani poșezând stima, iubirea și încrederea cercului întreg, cine nu știe, că prin sîrguința și diligența de fer, ce o avea, el a stabilit pacea între litiganți și a promovat binele de obște?

Dovada despre această facultate rară o poate da tribunalul din Biserica-albă, o poate da județiul singular din loc, o poate da camera notarială, o poate casa orfanală din Lugoj și tot cercul fără deosebire.

Ca omul societății pre cine nu a cucerit prevenirea-i, bună-tatea, blândeța sa, dulceața manierilor sale? Cine nu s'a simțit mândru a-l număra între ai săi?

Ca român, odraslă mareasă a neamului seu, cunoscându-i aspirațiile, dar și neajunsele în lupta pentru existență, el a fost acela care pentru asigurarea viitorului neamului său a pus temelile înființându-l institut de fete; el și prin el s'a creat banca poporului român; el dîor întâlnind sărăcia în cale i-a întins mână de ajutoriu. Fetițelor, tinerilor nostri sermani de pe la școli și universități el le-a dat directivă, învățături ca merinde pentru vieață. Poporul român, care albea stradele acestui oraș, când tăinuia despre fericitul, — știindu-i iubirea de neam cu o măreție îi pronunța numele zicând *D-I public*, căci el era al publicului întreg.

Ușile tari ale palatelor și gardul colibelor el le-a știut deschide cu cheia iubirii și pretutindenea el s'a făcut nemuritoriu.

Aureliu! Ți-am adus cu toții flori uscate, în cari era odată vieață, podoaba câmpiilor, cum ai fost tu podoaba noastră; ți-am adus salutea cunoscuților, pe cari undele inimii tale i-a mișcat, dar ne mângăiam că tu n'ai murit, și când ți-a rupt vijelia creanga de sub picioare, sămânția sădită de tine în codrul românismului va încolți, prin învățăturile tale ne vom oțeli și ca ecoul din văile codrilor ți se va pronunția și repeta numele din generații în generații, drept esemplu de a-ți-se imita faptele în viitoriu.

Pieptul tău odată plin de foc și simțăminte nobile — iar acum rece, poartă insigniile recunoștinții, iubirii și venerațiunii noastre, decorația cea mai mare ce ți-a putut da un popor.

Și înainte de despărțire, — triștilor ascultători — folosindu-mă de cuvintele lui Radulescu Niger:

Cale bună, suflet mare,
În acea nemărginire,
Unde spirite și aștrii
Sé 'nfrățesc în strălucire!
Noi jurăm pe amintirea-ți:
Lupta sé nu-o contenim,
Căci în luptă ne stă vieața
Și noi cată sé trăim!

sé-i zicem cu toții: „Fie-ți memoria eternă, fie-ți țărîna ușoară!”

(Dreptatea)

Epistoale deschise

Dlui S. preot în F.

Sânția Ta îmi scrii, că protopretorele a se-vestrat averea bisericeii de acolo pentru restanța de auctă școlară, carea conform ordinațiunei oficiului de vicecomite se va subșterne Ecseleției Sale Dlui Patriach sêrbesc în Karlovetz. Tot'odată mă întrebi,

că cu ce drept pretinde Patriarhul sêrbesc aucta școlară dela o comună bisericească română?

În Nrul trecut al Foaiiei noastre diecesane am amintit, că fondul școlar aucta, format atât din solvirile comunelor românești, cât și acelor sêrbești până la 1872 s'a administrat la olaltă în Buda-pesta, ear la împărțirea acestui fond între ierarhia română și cea sêrbă s'a avut în vedere principiul, că comunele românești să solvească aucta la ierarhia română, ear cele sêrbești la ierarhia sêrbă, făcându-se abatere dela regula aceasta numai cu privire la vre-o câteva comuni, despre care voi face amintire mai la vale.

Constat aici, că comunele din foasta graniță militară, avênd pe timpul introducerii auctei școlare o organizațiune școlară separată și de sine stătătoare, n'au solvit și nu solvesc nici astăzi aucta școlară.

Împărțirea fondului școlariu aucta între ierarhia română și cea sêrbă nu s'a putut face fără unele greutăți, din cauza căroră chiar și astăzi mai avem socoteli cu coreligionarii nostri sêrbi.

Comunele îndatorate de a solvi aucta școlară s'au împărțit în trei categorii și anume:

1. În categoria întâia s'au pus acele comune, care fiind românești de aci încolo s'au îndatorat a solvi aucta școlară atât competențele curente, cât și restanțele la ierarhia română; ear fiind comunele sêrbești la ierarhia sêrbească. Aucta școlară din aceasta categorie s'a numit *aucta A.*

2. În categoria a doaua s'au pus acele comune cari fiind românești s'au îndatorat a solvi aucta curentă la ierarhia română, ear comunele sêrbești la ierarhia sêrbească, însă cu privire la restanțele de auctă, ce s'au aflat cu ocaziunea împărțirii fondului nu s'a putut face o înțelegere între români și sêrbi. În privința acestor restanțe încă s'a dispus, că acestea le vor încassa tot acea ierarhie, carea e îndreptățită de a încassa și competențele curente de auctă școlară. d. e. Dacă diecesa noastră e îndreptățită a încassa aucta curentă dela cutare comună, atunci tot ea e îndreptățită de a încassa dela acea comună și restanța de auctă.

Aucta din aceasta categorie s'a numit *aucta B.*

3. În categoria a treia s'au pus acele comune, cari atât competențele curente cât și restanțele au sé le solvească pe jumătate la ierarhia română și pe jumătate la ierarhia sêrbă.

Aucta școlară din aceasta categorie s'a numit *aucta C.*

În categoria aceasta sé află următoarele comune: Ciacova, Percosova, Denta, Sânt-Giorgiu, Semlacul-mare, Srediștea-mică, Vlaicoveț, Voivodinț, Podporam, Jamul-mic, Vatina, Foeni, Gyer, Gaiul-mare, Soca, Banloc și Marghita-mare.

Înaltul Ministeriu de culte și instrucțiune aprobând proidctul de împărțire a fondului școlariu aucta cu resoluțiunea s'a ddo 28 Octomvrie 1873 Nr.

28.957, tot-odată a îndatorat comitatele, cu dăsele și pe viitoriu să încasseze prin organele lor dela comune aucta școlară, car sumele încasându se-le deporteze ierarhiei române sau sërbe, așa după cum aceasta s'a stabilit în operatul de împărțire a auctei, din care câte un esemplariu s'a trimis și respectivelor comitate pe teritoriul cărora se află comune îndatorate la solvirea auctei.

Acestea a trebuit să le amintesc aici spre a-se putea înțelege, că cum au ajuns Patriarhul sërbesc să pretindă aucta școlară și dela astfel de comuni, cari acum aparțin diecesei noastre și sunt îndatorate a solvi aici aucta școlară.

Esceleția Sa D-I Patriarh sërbesc, bäsat pe sus amintita ordinațiune Ministerială, a subșternut în toamna anului trecut Inaltului Ministeriu de culte și instrucțiune un conspect despre restanțele de aucta școlară din categoria a doana B, după cum s'au aflat acelea la anul 1872, cari restanțe cu ocașiunea împărțirii fondului aucta s'au predat și încredințat spre încassare ierarhiei române, respective diecesei noastre și a Aradului și confundând aucta din categoria aceasta cu aucta C din categoria a treia s'a rugat, ca Inaltul ministeriu să dispună încassarea restanțelor cuprinse în acel conspect și din sumele încasându jumătate să se transpună Esceleției Sale D-lui Patriarh, jumătate ierarhiei române.

Vězând Consistoriul nostru, că aici este o greșală la mijloc, deoarece cererea Patriarhului sërbesc este în contradicere cu cele statorite la împărțirea auctei, numai de cât a remonstrat ia Inaltul Ministeriu de culte și instrucțiune, carele cu rezoluțiunea sa ddo 25 Octomvrie 1893 Nr. 41.451 a încunostințat pe Ven. Consistoriul de aici, că însuș Esceleția Sa D-I Patriarh a recunoscut greșala comisă și astfel Inaltul Ministeriu a emis o noaună ordinațiune către comitate, în înțelesul căreia sumele ce se încassază din aucta școlară din categoria B dela comunele românești să se subștearnă Esceleției Sale D-lui Metropolit al nostru Miron Romanul.

Dacă comuna D-voastră va fi plătit aucta școlară restantă la Karlovetz înainte de revocarea ordinațiunii Ministeriale, prin care s'a fost dispus încassarea aceleia, apoi aveți să faceți despre aceasta arătare la Ven. Consistoriul diecesan spre a reclama înderăpt suma solvită.

T. Barzu.

Proiectul de lege despre căsătoria civilă

(Continuare)

§. 125. În cazul hotărării separării de masă și de pat dispune judecătoria asupra asigurării și întreținerii copiilor comuni minoreni, precum și a femeii, asemenea și asupra împrejurării ca să i se predeie acesteia obiectele necesare; el poate modera întreținerea femeii conform

raporturilor de avere și de câștig ale soțului, ba poate chiar să dispenseze pe bărbat dela împlinirea acesteia.

§. 126. Acel tată s'au aceea mamă, cărui nu compete dreptul de creștere, poate conveni cu copiii sei și să controleze creșterea acestora.

Modul convenirii o stabilește la cas de lipsă oficiul tutorial, care poate chiar esclude convenirea în interesul vedit al copiilor.

Articolul VI

Despărțirea de pat și masă

§. 127. În casuri de acelea, când căsătoria se poate desface după legile actuale, soții pot să ceară în loc de divorț despărțirea de pat și de masă.

Câtă vreme tribunalul n'a adus sentență în acest proces, actorul f-și poate schimba acțiunea de despărțire în acțiune de divorț.

§. 128. §§. 96—109, 112—115, 118—120 și 123—126 trebuie aplicați potrivit la despărțirea de pat și de masă.

În privința raporturilor de drept, de proprietate despărțirea de pat și de masă e egala cu divorțul.

§. 129. Soții despărțiți în mod legal de pat și de masă pot să se împreune ori-și-când.

Din momentul împreunării soților înceată consecențele de drept ale despărțirii de pat și de masă.

§. 130. Dacă soții nu s'au împreunat eară, și despărțirea de pat și de masă a durat doi ani computați dela intrarea în vigoare a sentenței, în cazul acesta fiecare dintre soți poate cere, ca judele să schimbe sentența privitoare la despărțirea de pat și de masă în sentență de divorț.

Articolul VII

Căsătoriile încheiate în străinătate și căsătoriile străini

§. 131. Legalitatea căsătoriilor încheiate în străinătate e a să judeca în privința etății și capacității de acțiuni pentru fiecare dintre soți după legile patriei sale, în alte privințe însă după legile patriei ambilor soți, dacă cumva aceasta nu ordineză aplicarea unei alte legi, sau dacă legea actuală nu dispune altfel.

§. 132. Dacă un supus ungar de sex bărbătesc se căsătorește cu o persoană de sex femeesc din altă țară, în străinătate ori aici, legalitatea acestei căsătorii, afară de etatea și capacitatea de acțiuni a femeii, se va judeca după legile ungurești.

§. 133. Supușii unguri, dacă încheie chiar și în străinătate o căsătorie, sunt datori a observa §§-ii 18—31 și §. 147 ai legii de față.

§. 134. La căsătoriile încheiate în străinătate §§. 15, 16 și 17 ai acestei legi trebuie aplicați și asupra străinilor.

În altele din pozițiunile § 131 sunt normative și pentru căsătoria încheiată în străinătate a soților străini (§. 51.)

§. 135. Pentru un minoreni străin, care poșede în străinătate locuința în regulă, dar care nu e în stare a-și procura învoirea părintască ori a tutorului, necesară, după legile patriei sale la încheierea căsătoriei, în cazul acesta

oficiul tutoral indigen numește un curator și după ascultarea cestui din urmă acela dă încuviințarea pentru încheierea căsătoriei.

§. 136. Legalitatea căsătoriei e a se judeca în privința formalităților după legiile în vigoare ale căsătoriei (§. 46 c.).

Căsătoria unui sudit ungar încheiată în străinătate trebuie publicată și în țară (§. 30.).

§. 137. În procesele de despărțenie ale supușilor ungari numai sentința tribunalelor de aici e valabilă.

§. 138. Dacă înainte de obținerea dreptului de cetățean ungar se ivesc astfel de fapte, cari după drepturile de mai înainte ale soților constituie un motiv pentru despărțire de pat și de masă, tribunalul de aici poate dizolva căsătoria, dacă aceste fapte și după legile actuale servesc ca motiv de despărțenie.

§. 139. În procesele matrimoniale ale străinilor tribunalele indigene numai atunci pot procedea, dacă în acel stat ai cărui supuși sunt soții, în procesele matrimoniale ale supușilor acestui stat au valoare și sentințele tribunalelor străine.

§. 140. Persoana de sex feminin, care în timpul nemijlocit înainte de încheierea căsătoriei sale pe teritor magiar cu un străin a fost supusă ungară poate intenta proces de nulitate în contra bărbatului și la tribunalul indigen, dacă după încheierea căsătoriei nu a urmat bărbatului în străinătate.

Dacă un bărbat, care e sudit ungar, după săvârșirea unei fapte, ce servește ca motiv despărțenie, a devenit supusul altui stat, soția s'a însă nu i-a urmat în străinătate, femeea sa poate să intenteze proces de despărțenie în contra lui la tribunalul indigen.

§. 141. În caz când căsătorii străini petrec în țară tribunalele indigene pot aplica dispozițiile §§-lor 124—126 și atunci, dacă procesul de divorț nu cade în sfera jurisdicțiunii lor.

§. 141. În privința căsătoriei acelor străini a căror indigenitate nu se poate stabili în toate acele cazuri, în cari după lege ar fi normative legile patriei lor, trebuie să se aplice legile locului, în care trăesc.

§. 143. Dispozițiile privitoare la raporturile de drept matrimonial ale contractelor de stat sunt normative și atunci, dacă acelea se abat dela dispozițiile legii actuale

Articolul VIII

Dispoziții penale

§. 144. Dispozițiile §§-lor 252, 253, 256 și 257 ai legii penale despre crime și delicta, începând din ziua intrării în vigoare a acestei legi, se vor aplica cu modificarea, că afară de pierderea libertății e a se stabili și pedeapsa pierderii oficiului avut și asupra funcționarului civil, care intervine la încheierea căsătoriei.

Funcționarul civil, care conlucrează la încheierea unei căsătorii contrare dispozițiilor legii actuale, comite un delict, și întru cât fapta lui nu constituie o acțiune, careă învoalvă o pedeapsă mai aspră, trebuie pedepsit cu temniță dela două până la șase luni și cu pierderea postului.

Funcționarul civil, care a comis fapta amintită în punctul premergătoriu din negligență, întru cât fapta lui nu constituie o acțiune, ce învoalvă o pedeapsă mai aspră va avea să fie pedepsit pentru delict cu o amendă până la o mie de coroane, în cas de recidivă e a se decreta și pierderea postului.

§. 145. Preotul sau altă persoană îndreptățită la săvârșirea unei ceremonii religioase, care funcționează la o copulare bisericească mai înainte de ce logodiții ar fi dovedit, că au încheiat căsătoria înaintea funcționarului civil, comite un delict, pentru care va avea să fie pedepsit cu o amendă de o mie coroane; în cas de recidivă fapta va fi pedepsită cu temniță de una până la două luni și o amendă până la o mie coroane.

Dacă rezultă însă, că căsătoria înaintea oficialului stării civile s'a încheiat mai înainte, în cazul acesta fapta se va pedepsi ca transgresiune cu o amendă până la trei sute de coroane.

Fapta nu trage după sine pedeapsă, dacă copularea se face în decursul unei boale, ce lasă a se prevedea un sfârșit iminent letal al unuia dintre logodiți.

§. 146. Cel care contrariu unei pedeci cuprinse în legea actuală încheie cu știrea o căsătorie, acela, întru cât fapta nu constituie o acțiune, ce învoalvă o pedeapsă mai aspră, comite un delict și va fi pedepsit cu temniță până la trei luni și cu o amendă până la 1000 coroane.

§. 147. Dispozițiile penale privitoare la căsătoria fără consimțământ ale art. de lege VI ex 1889 despre legea militară rămân și de aci încolo în vigoare

§. 148. În casurile delictelor circumscrise în paragraful de mai sus procedura aparține jurisdicțiunii tribunalului, în cas de transgresiune însă circumscripțiunii judecătorei cercuale.

Articolul IX

Dispoziții diverse

§. 149. La aplicarea legii actuale sub persoane incapacaci de acțiuni se înțeleg:

- a) cei cari n'au ajuns etatea de 12 ani;
- b) cei cari din pricina alienației mentale ori din pricina altui motiv sunt lipsiți de judecata minții, câtă vreme durează această stare;
- c) cei cari pe baza punctului a) §. 28 al art. de lege XX ex 1877 stau sub curatelă;
- d) aceia, a căror punere sub curatelă s'a ordonat mai înainte conform §. 1 art. de lege VI ex 1885;
- e) aceia, a căror minorenitare s'a prelungit din motivele, ce consună cu punctul a) al §-lui 28 art. de lege XX ex 1877

§. 150. Capacitate de acțiuni mărginită posed în sensul acestei legi:

- a) acei minoreni, cari în sensul paragrafilor premergători nu sunt incapacaci de acțiuni;
- b) acei minoreni, cari pe baza punctelor b) și c) ale §-lui 289 art. de lege XX ex 1877 se află sub curatelă.

§. 151. Acea femeie, a cărei căsătorie poate fi atacată pe baza §-lui 172, la aplicarea punctului b) §. 76, punctului b) §. 77 și a §-lor 84 și 85 ai legii actuale

aparțin aceleiași categorii cu minoreni, câtă vreme, abstracție făcând dela căsătoria lor, nu au devenit maiorene pe o altă basă.

Ca reprezentat legal trebuie privit și în cazul acesta acela, care a fost reprezentantul ei legal la încheierea căsătoriei. Tot așa stă lucrul și în privința oficiului tutorial.

§ 152. Prelungirea minorenității nu va fi considerată la aplicarea acestei legi.

§ 153. Sub descendenți se subînțeleg după această lege, întru cât legea nu dispune astfel:

a) cei legitimați legal prin căsătorie ulterioară; întru cât e vorba de descendenți ai femeii, și copii nelegitimi

b) cei legitimați prin rescript regal și cei adoptați

c) descendenții după punctul a) ai copiilor amintiți în punctele a) și b).

Pentru stabilirea casurilor de consăngenitate, ce s'ar ivi, aceste dispoziții trebuie să se aplice conform.

§ 154. O adopțiune, la care tatăl natural și-a rezervat autoritatea paternă ori mama naturală tutoratul nu se va avea în vedere la aplicarea legii actuale.

(Va urma)

Varietăți

Coruri noi de plugari. În comunele *Jupani* și *Vucova* s'au înființat coruri bisericești. Dirigentul corului din *Jupani* este economul *Trăian Tămaș*, iar celui din *Vucova* părintele *Avram Ciocoiu*.

De ale dietei. În dieta ungurească s'a desbătut zilele aceste un *proiect de lege*, referitoriu la *agricultură* și *poliția rurală*. Proiectul acesta de lege atinge de aproape interesele poporului agricol, mai ales în partea, ce privește pășunile și creșterea vitelor, cari sunt cele mai de căpetenie mijloace de trai ale plugarilor noștrii. Guvernul prin aceasta lege noauă restrânge în măsură mare dreptul de pășunat și prin aceasta dreptul nostru de până acum de a-ne crește și prăsi vite. În legea aceasta se statorește, ca din pășunatul comun să se rupă o parte însemnată cu scop, ca acei agricultori, cari prăsesc vite în măsură mai mare să și le ocrotească pe aceste într'un teritoriu de pășunat deosebit, adică cu alte cuvinte, ca vitele grofilor și nemeșilor să nu pască împreună cu cele ale sătenilor de rând.

Proiectul *legii despre căsătoria civilă* a fost depus de comisiunea de justiție Marți în 6-lea Februarie n. la biroul camerei.

Necrolog. Recunoscutul medic *prof. Dr. Billroth* din Viena a reposat în 6 Februarie n. în Abbazia.

Toma Martinov, sublocotenent c. și r. în rezervă și controlor de oficiul de dare r. u. în pensiuie, după un scurt dar greu morb, în etate de 53 de ani, a reposat în Domnul Mercuri în 7 Februarie (26 Ianuarie) la oarele 3¹/₂ din zi. — Fie-i țărna ușoară!

Petroviciu-Linder. În ultimul sinod ep. s'erbesc s'ales de episcop pentru scaunul vacant din Buda arhimandritul *Gerasim Petroviciu*. Întărirea lui în vacantul scaun, întârziase. Aceasta împrejurare neliniștea pe Petroviciu, care sedus de un deputat cu numele Linder dete acestuia 5000 fl. ca să mijlocească întărirea. Faptul acesta se descopere și Petroviciu e trimis în o mănăstire, ear Linder ajunge în mâna justiției.

Invitare. *Reuniunea română de cântări și musică din Lugoj* aranjază sub conducerea dlui *I. Vidu Mercuri* în 14-lea Februarie st. n. 1894 un *Concert* împreunat cu *Joc* în sala otelului „Regele Ungariei” la care invită respectuos — *Comitetul aranjator*. Programul: 1. L. Gordigiani: „*Clementina*”, cor micst cu baritonsolo; 2. J. Mureșian: „*Trecui valea*”, cor micst cu o variă de I. Vidu; 3. C. Cordonean: „*Hora*”, cor micst. 4. Schumann: „*Sorrentina*”, cor barb. cu tenorsolo. 5. I. Vorobchievici: „*Înainte, înainte*”, cor de băeți arang. de I. Vidu. 6. G. Verdi: „*Othello*”, (corul estern din act II), cor micst, acomp. cu piano de Dna Elena Dobrin. 7. F. Ricci: „*Il suonatore di campane*”, cor micst, arang. de I. Vidu. 8. I. Costescu: „*La frații mei*”, cor m.

Catastrofa din fabrica de fer din Reșița

În fabrica de fer a căilor ferate austro-ungare din Reșița s'a întâmplat o groasnică catastrofă în noaptea de sâmbătă. Când întreg orașul dormea, o teribilă hurațură a deșteptat pe toți locuitorii. Într'un minut toată lumea a fost în picioare și a alergat pe stradă. Mulți credeau că e cutremur, dar fumul ce se ridica în forma unei turle de-asupra clădirii fabricii căilor ferate austro-ungare a indicat catastrofa. Fabrica era fără acoperiș, și în jurul ei erau dărimate toate clădirile. Huruiala s'a întâmplat într'un mod foarte extraordinar. Ferul topit, în localul de topire, în loc se curgă în forme de retorturi, a curs în canalele din apropiere pline cu apă. Ferul topit fiind de o ferbințală enormă, deodată a prefăcut apa în aburi și aceasta a pricinuit hurațura. Catastrofa a răpit două vieți omenești; afară de aceasta mai mulți au suferit contuziuni mai mult s'au mai puțin periculoase.

Cărți aprobate. Ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică a aprobat următoarele *cărți școlastice* din editura *Librăriei Ciurcu* în Brașov: *Carte de Cetire*, pentru cl. III gimn. și reală, de *V. Onițiu*, prof. Prețul 1 fl.; *Curs practic de aritmetică* pentru școalele populare în trei părți, întocmit de prof. *Ars. Vlaicu*. Partea I 22 cr., II 25 cr., III 30 cr. *Cartea poporului*, carte de cetire pentru anii din urmă ai școalelor populare; școalele de repetițiune, cursurile de adulți și pentru poporul nostru întocmită de *Ioan Pop-Reteganul*. Un volum mare 360 pagine, în legătură solidă. Prețul 75 cr. Această carte este în adevăr de un cuprins foarte bogat și folositoriu pentru ori și cine.

Tribuna și Foiaia poporului din Sibiu sunt pentru a doua oară sistate din partea procuraturii.

Mulțămited publică. Prin care se aduce doamnei Persida Andrașescu născ. Ionescu, care a dăruit s. biseric noastre ain Iaz doaaă sfetnice de argint de China în prețiu de 20 fl. cu șese lumini ambele, pre ziua Nașterii Domnului nostru Is. Cristos. Bunul Dzeu săi dăruiească zile îndelungate cu deplină sănătate pentru zelul ce-l are cătră infrumșetarea bisericfci noastre. — *Comitetul.*

Nr. 102 ex 1894.

Concurs

Postul de învățatoriu la școala comunală din comuna **Bogoltin** cu limba de propunere română și magiară este de a se îndeplini.

Emolumentele sunt:

1. Salariu fix — 300 fl. v. a.
2. Paușal scripturistic 10 fl. v. a.
3. Deputatul de lemne 24 metri lemne de foc.
4. Locuință liberă și grădină pentru legumi.

Venitul cantoral: la cererea fieștecărui poporean este învățatoriul indatorat să funcționeze însă după oarele de prelegere prelângă una tacsă de 40 cr.

Recursele prevăzute cu timbrele necesare elaborate în limba magiară și subșternute Înaltului Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică până în finea lui Februarie anul curent sunt a se însinua Comitetului administrativ comitatens a Comitatului Caraș-Severin.

Învățătorii denumit este obligat a funcționa și ca cantor după ritul gr. or. român.

Bogoltin, în 27 Ianuarie 1894. 2—3 [8]

Dobrov
not.

George Radulescu
prim. și președ. la scaunul
școlariu.

ad. Nr. 357 1893.

Concurs

Pentru întregirea definitivă a postului de paroh în parohia de a II-a clasă din comuna **Obreja**, protopresbiteratul Caransebeșului se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumente:

1. Salariu în bani gata 230 fl. în loc de stolă pentru botezuri și molitva moșei, logodnă, cununie și relația cătră protopresbiter precum și pentru înmormântarea simplă.

2. Sesiunea parohială în complecs de 71 jugere 1443 orgii, ce aduce un venit în calcul mediu de 500 fl.

3. Alte venite accidentale în sumă de 50 fl.

Reflectanții cu cualificațiunea recerută sunt poștiți ași trimite recursele lor, instruate conform stat. org. și regulamentului pentru parohii la Prea On. Domn

Concurs

Pentru întregirea definitivă a postului învățatoresc la clasa de băeți dela școala conf. din **Foeni** să escrie concurs cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele sunt:

1. Salariu în bani gata 420 fl.
2. Paușal pentru conferințe 10 fl.
3. Paușal pentru adunarea generală 10 fl.
4. Pentru scripturistică, având totodată alesul învățatoriu a îndeplini ca notariu toate agendele scripturistice ale comitetului parohial, 10 fl.
5. Lemne 6 stênjini din care are a se încălzi și sala de învățământ.
6. Cortel liber în edificiul școlar și jumătate din grădina scoalei.
7. Dela înmormântări unde va fi poftit câte 50 cr.

Recurentii au șă-și subștearnă recursele instruate conform stat. org. bis. și regulamentului — adresate comitetului parohial — Prea On. Oficiu protopresb. rom. în Ciacova.

Competenții sunt poștiți a se prezenta în vr'o Duminecă ori sêrbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântare, nici decum însă în ziua de alegere.

Preferiți vor fi cei ce au cunoștințe din muzica vocală, având alesul învățatoriu a conduce și corul vocal pe lângă împlinirea cantoratului bis.

[5] 3—3

Comitetul parohial

În conșelegere cu protopresbiterul tractual.

Concurs

Pentru întregirea definitivă a postului învățatoresc din **Petromani** se escrie concurs cu termin de recurgere de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariul învățatoresc 360 fl.

Pentru lemne din care are a se încălzi și sala de învățământ 72 fl.

Paușal scripturistic 10 fl.

Pentru conferințe și adunarea generală 15 fl.

Pentru servitoriul școalei 20 fl.

3 $\frac{1}{2}$ jugere pământ arătoriu.

Cortel liber.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a se prezenta în vr'o Duminecă sau sêrbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în tipic, cântare și conducerea corului.

Competenții au să se prezenteze numai odată în comună, nu însă în ziua de alegere.

Recursele instruate conform stat. org. bis. și adresate comitetului parohial să se subștearnă Prea On. Oficiu protopresbiteral în Ciacova.

[6] 3—3

Comitetul parohial.

În conșelegere cu protopresbiterul tractual.

protopresbiter tractual Andreiu Ghidiu în Caransebeș și a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserica parohială spre ași arăta dexteritatea în oratorie și cântări, înse aceasta cu știrea și învoirea protopresbiterului concerninte.

Alegândul recurent va avea se respecteze și alte condițiuni stătorite de comitet în ședința sa de astăzi.

Obreja, din ședința comitetului parohial ținută la 10 Ianuarie 1894.

[4] 3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Concurs

Conform ordinațiunei Consistoriale de ddo 22 Noemvrie 1893 Nr 3183 și se escrie de nou concurs pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. rom. din **Coșava** protopresbiteratul Făgetului, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt

1. Salariul în bani gata 300 fl.
2. Pentru scripturistică 5 fl.
3. Pentru conferință 8 fl.
4. Pentru servitoriul școalei 10 fl.
5. Lemne în natură 32 metri aduși în ocolul școalei, din care are a se încălzi și școala.
6. Dela înmormântări cu liturgie 50 cr. fără liturgie 20 cr.

Locuință liberă în edificiul școalei cu grădină de un juger și alte supraedificate.

8. Folosirea a două jughere livadă estravilană.

Ceice doresc a ocupa acest post învățătoresc au să-și înainteze recursesle ajustate cu documentele necesare conform statutului organic și regulamentului pentru organizarea învățământului, adresate comitetului parohial din Coșava, la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. în Făget până la terminul deschis.

Comitetul parohial doresce, ca recurenții să se presinte în vre-o duminică s'au sârbătoare în sânta biserică, dar nici decum în ziua de alegere.

Coșava, din ședința comitetului parohial ținută la 13 Ianuarie 1894.

[9] 2—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu* ppbiter.

Concurs.

Postul de învățătoriu la școala comună din comuna **Corniareva** cu limba de propunere română și magiară este de a se îndeplini.

Emolumentele sunt:

1. Salariu fix 300 fl. v. a.

2. Paușal scripturistic 10 fl. v. a.

3. Deputatul de lemne 24 metri lemne de toc.

4. Locuință liberă și grădină pentru legumi.

Venitul cantoral: la cererea fieștecării poporean este învățătoriu îndatorat să funcționeze însă după oarele de prelegere prelângă una tacsă de 40 cr.

Recursesle provăzute cu timbrele necesare elaborate în limba magiară și subșternute Înaltului Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică până în finea Februarie anul curent sunt a se însinua Comitetului administrativ comitatens a Comitatului Caraș-Severin.

Învățătoriu denumit este obligat a funcționa și ca cantor dugă rital gr. or. român.

Corniareva, în 22 Ianuarie 1894. 2—3 [7]

Dobrov
not.

Martalogu
jude com. și președ. al
scaunului școlar.

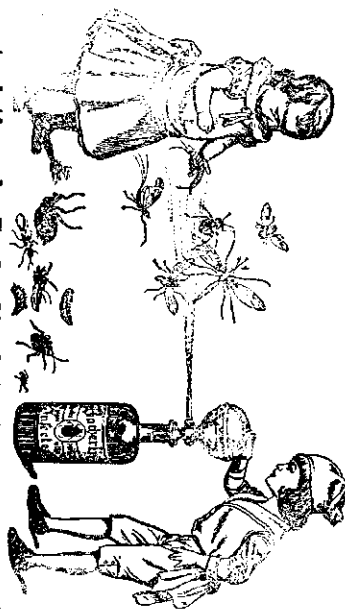
[37] 9—10.

Caransebeș: Dierlsey & Fiszfis, H. Kosenfeld, H. Pörfister și flu, Carol Schwab, Francis Strauss, Carol Ringelsen.

Loșoj: A. Schiesler și flu, Károly Jandlans, Rechl & Schwarz, A. Spitzler Alexandru, Karl B. Morgenstern, Rémeth & Klein, Traian P. Kálmán, J. Veres, Farnach.

Nádrág: Árpád Rusz.

Semnele caracteristice ale Zacherlinului admirabil de eficace sânt:
1. Sticla sigilată, 2. Numele „Zacherl.”

Zacherlinul
e cel mai renumit mijloc contra ori ce fel de insecte.